

מדינת ישראל

רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון

י"ג באדר א' התשפ"ב
14 בפברואר 2022

חוזר נותני שירותים פיננסיים
2020-238
סיווג: כללי <טיוטה>

ניהול סיכונים אצל נותן שירותים פיננסיים מוסדרים - טיוטה

בתוקף סמכותי לפי סעיף 4(א) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016, ובתוקף סמכותי לפי סעיפים 35(ב), ו-62(ב) לחוק שירות מידע פיננסי התשפ"ב-2021 (להלן – "חוק שירות מידע פיננסי"), ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, להלן הוראותיי:

1. כללי

נותן שירותים פיננסיים חשוף לסיכונים מסוגים שונים ובעלי רמות שונות של השפעה על עסקיו. ניהול סיכונים הוא מרכיב מרכזי בניהולו התקין של נותן השירותים הפיננסיים. תהליכי ניהול סיכונים משמעותיים ואיכותיים תומכים בניהול זהיר ומושכל של הפעילות הפיננסית והעסקית באופן שיבטיח בהסתברות גבוהה את השגת מטרותיה, ואת ההגנה והשמירה על עניינם של הלקוחות של נותן השירותים הפיננסיים. נוסף על כך, החיבור בין גופים שונים במערכת הפיננסית, שבאה לידי ביטוי, למשל, במסגרת חקיקת חוק שירות מידע פיננסי, התשפ"ב-2021, מגבירה את הצורך בהתנהלות של נותני שירותים פיננסיים בהתאם לסטנדרטים מקובלים לעניין ניהול סיכונים.

הנחיות לניהול סיכונים של נותן שירותים פיננסיים נקבעו במדינות שונות בעולם והן יוצרות נורמות בינלאומיות מקובלות בתחום זה. עיקרן של הנורמות הבינלאומיות הוא ביצוע הליכים סדורים לזיהוי והערכת סיכונים ונקיטת אמצעים לניהולם בהתאם למאפייניהם ולאופי, היקף, מורכבות ומטרותיו העסקיות של נותן השירותים הפיננסיים.

מטרת ההוראות הנכללות בנספח של חוזר זה היא להנחות את נותן השירותים הפיננסיים באימוץ הליכי ניהול סיכונים אשר יסייעו לו להתמודד באפקטיביות עם הסיכונים השונים להם הוא חשוף, או עשוי להיות חשוף. זאת, בין היתר, על-ידי גיבוש מדיניות ותהליכי עבודה לניהול סיכונים, מינוי מנהל סיכונים, הקצאה של משאבים נאותים לניהול הסיכונים וקביעת שגרות דיווח אשר יגבירו את יכולותיו בזיהוי, מדידה, ניטור ניהול ודיווח של הסיכונים אליהם הוא חשוף או עשוי להיות חשוף.

מדינת ישראל
רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון

2. תיקון החוזר המאוחד

בחוזר המאוחד לעניין שירותים פיננסיים מוסדרים, בחלק 5 ("ניהול סיכונים והלבנת הון"), בפרק 1 ("ניהול סיכונים") בסימן א' ("ניהול סיכונים בנותן שירותים פיננסיים") יבואו סעיפים 1-5, המצורפים כנספח לחוזר זה.

3. תחולה

הוראות חוזר זה יחולו על נותן שירותים פיננסיים שהוא אחד מאלה:

- א) בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי;
- ב) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי;
- ג) בעל רישיון למתן שירות בנכס פיננסי אשר נותן שירות שבו נשמר ומנוהל נכס פיננסי בחשבון ייעודי המנוהל עבור לקוח מסוים, ואשר מאפשר העברת נכס פיננסי לחשבון אחר. לעניין זה אין נפקא מינה אם מעביר הנכס ומקבל הנכס הם אותו אדם¹;
- ד) כל בעל רישיון למתן שירותים פיננסיים שאינו מנוי לעיל, ואשר מתקיים בו אחד מאלה:
  1. הוא שומר באופן מקוון הן את המידע על לקוחותיו וכן את הנכסים הפיננסיים של לקוחותיו²;
  2. הוא משמש מקור מידע או משתמש בנתוני אשראי כהגדרתם בחוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016;
  3. הוא פועל או מבקש לקבל אישור לפעול כנותן שירות כהגדרתו בחוק שירות מידע פיננסי התשפ"ב-2021.

4. תחילה

- א) תחילתו של חוזר זה שנה לאחר פרסומו.
- ב) על אף האמור בסעיף א, תחילתו של חוזר זה לעניין גופים המנויים בסעיף ד(3) לתחולה, תהיה מיום פרסומו.

ד"ר משה ברקת
המפקח על שירותים פיננסיים מוסדרים

¹ לעניין זה מתייחסים גם סעיפים 103-108 בנוהל הרישוי.
² לדוגמה שירות בנכס פיננסי מסוג מטבע וירטואלי, ושירות בנכס פיננסי מסוג שמירה של פיקדונות באופן מקוון.

מדינת ישראל
רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

נספח

הוראות המפקח על השירותים הפיננסיים

חלק 5, פרק 1, סימן(א)

ניהול סיכונים אצל נותן שירותים פיננסיים מוסדרים – טיוטה

1. הגדרות

"מנהל כללי" – כל אחד מאלה:

- (א) בבעל רישיון בסיסי – המנכ"ל או מי שמנהל את פעילותו של בעל הרישיון;
- (ב) בבעל רישיון מורחב – המנכ"ל.

"נותן שירותים פיננסיים" – לעניין סימן זה:

- (א) בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי;
- (ב) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי;
- (ג) בעל רישיון למתן שירות בנכס פיננסי אשר נותן שירות שבו נשמר ומנוהל נכס פיננסי בחשבון ייעודי המנוהל עבור לקוח מסוים, ואשר מאפשר העברת נכס פיננסי לחשבון אחר. לעניין זה אין נפקא מינה אם מעביר הנכס ומקבל הנכס הם אותו אדם³;
- (ד) כל בעל רישיון למתן שירותים פיננסיים שאינו מנוי לעיל, ואשר מתקיים בו אחד מאלה:
  - (1) הוא שומר באופן מקוון הן את המידע על לקוחותיו וכן את הנכסים הפיננסיים של לקוחותיו⁴;
  - (2) הוא משמש מקור מידע או משתמש בנתוני אשראי כהגדרתם בחוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016;
  - (3) הוא בעל אישור לפעול כנותן שירות מידע פיננסי כהגדרתו בחוק שירותי מידע התשפ"ב-2021.

2. מסגרת ניהול הסיכונים (Framework)

- (א) נותן שירותים פיננסיים ינהל סיכונים. במסגרת זו, יקבע מדיניות, תהליכי עבודה ושגרות דיווח הנדרשים לשם זיהוי, מדידה, ניטור ניהול ודיווח של הסיכונים אליהם הוא חשוף או עשוי להיות חשוף.
- (ב) נותן שירותים פיננסיים ינהל סיכונים באופן אשר יקיים את הבאים:
  - (1) יתאים לאופי, היקף ומורכבות הסיכונים הגלומים בפעילותו של נותן השירותים הפיננסיים;
  - (2) יהיה שלוב בממשל התאגידי ומשפיע בקבלת ההחלטות של נותן השירותים הפיננסיים;
  - (3) יהיה רציף ומתמשך, ויביא בחשבון השפעות הדדיות בין סיכונים שונים וכן את אופק הזמן התואם את פעילותו;

³ לעניין זה מתייחסים גם סעיפים 103-108 בנהל הרישוי.
⁴ לדוגמה שירות בנכס פיננסי מסוג מטבע וירטואלי, ושירות בנכס פיננסי מסוג שמירה של פיקדונות באופן מקוון.

מדינת ישראל

רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

(4) יתייחס לכל הסיכונים המהותיים, ולפחות אל התחומים הבאים:

א. סיכון תפעולי לרבות מעילות והונאות;

ב. ניהול התקשרויות במיקור חוץ;

ג. ניהול המשכיות עסקית.

(5) בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי או בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי

יתייחס, בנוסף לאמור בפסקה (4) לעיל, גם אל התחומים הבאים:

א. סיכון שוק;

ב. סיכון נזילות;

ג. סיכון אשראי וצד נגדי.

(ג) נותן שירותים פיננסיים יקבע מדיניות כתובה לניהול סיכונים. נותן שירותים פיננסיים יוודא כי

מדיניות ניהול הסיכונים מיושמת. מדיניות ניהול הסיכונים תתייחס, לכל הפחות, ליישום הוראות

סעיף 5(1)(א) לחוזר המאוחד לעניין שירותים פיננסיים מוסדרים, שכותרתו "ניהול סיכונים אצל נותן

שירותים פיננסיים מוסדרים".

3. תפקידי הדירקטוריון

(א) מדיניות ניהול סיכונים

דירקטוריון של נותן שירותים פיננסיים יאשר את מדיניות ניהול הסיכונים של נותן השירותים הפיננסיים. הדירקטוריון ידון במדיניות ניהול הסיכונים לכל הפחות אחת לשנה, ויוודא כי היא מותאמת לשינויים מהותיים, אם היו, בסיכונים להם חשוף נותן השירותים הפיננסיים.

(ב) פיקוח ובקרה

דירקטוריון של נותן שירותים פיננסיים יפקח על אופן ניהול הסיכונים, יוודא שמדיניות ניהול הסיכונים מיושמת באופן ראוי, ושניתנים סמכויות ואמצעים נאותים ליחידת ניהול סיכונים.

(ג) בבעל רישיון שהוא יחיד, יחולו הוראות סעיף 3 על מי שמנהל את פעילות בעל הרישיון, והכל בשינויים המחויבים.

4. מנהל סיכונים ויחידת ניהול סיכונים

(א) נותן שירותים פיננסיים ימנה מנהל סיכונים בעל מומחיות וניסיון מוכחים בתחום ניהול הסיכונים. בכפוף לאמור בסעיף 2(ב)(1) יקים נותן שירותים פיננסיים יחידת ניהול סיכונים אשר מנהל הסיכונים עומד בראשה. מנהל הסיכונים ויחידת ניהול הסיכונים יקבלו סמכויות ואמצעים נאותים לצורך תמיכה ביישום ניהול הסיכונים של נותן השירותים הפיננסיים.

(ב) מנהל הסיכונים יהיה מעורב בתהליכי קבלת החלטות עסקיות משמעותיות ותהא לו גישה ישירה למנהל הכללי של נותן השירותים הפיננסיים וליושב ראש הדירקטוריון.

(ג) מנהל הסיכונים לא ימלא כל תפקיד אחר בנותן השירותים הפיננסיים הכרוך בנטילת סיכון והעלול לפגוע בעצמאות ניהול הסיכונים. לעניין זה מנהל הסיכונים לא יישא באחריות ניהולית או פיננסית

מדינת ישראל

רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

ביחס ליחידות עסקיות מייצרות הכנסה וביחס לתפקידי מטה ובקרה אחרים העלולים לפגוע בתפקידו, ובפרט: ביקורת פנים, ניהול כספים, ניהול טכנולוגיות מידע.

(ד) מנהל הסיכונים ויחידת ניהול סיכונים יהיו בעלי גישה ישירה, לפי שיקול דעתם, לכל הנתונים והמסמכים הדרושים להם לביצוע תפקידם, לרבות באמצעות גישה עצמאית אל מערכות המידע של נותן השירותים הפיננסיים. מנהל הסיכונים ויחידת ניהול הסיכונים יהיו רשאים לדרוש ולקבל כל מסמך הדרוש לדעתם לצורך ניהול הסיכונים בנותן השירותים הפיננסיים, ואשר נמצא ברשות נותן השירותים הפיננסיים, או ברשות אחד מעובדיו, נושא משרה בו או מי שנותן לו שירותים במיקור חוץ.

(ה) למנהל הסיכונים וליחידת ניהול סיכונים יוקצו משאבים נאותים לביצוע תפקידיהם ולמימוש סמכויותיהם.

5. דיווחים

מנהל הסיכונים יגיש דיווח בכתב לדירקטוריון ולמנהל הכללי, אודות הסיכונים המהותיים להם חשוף או עשוי להיות חשוף נותן השירותים הפיננסיים, אופן הטיפול בהם, וכן יתייחס להתאמת ניהול הסיכונים בנותן השירותים הפיננסיים למדיניות ניהול הסיכונים של נותן השירותים הפיננסיים. דיווח זה יוגש לפחות אחת לשנה.

מדינת ישראל

רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון

דברי הסבר

נותן שירותים פיננסיים חשוף לסיכונים מסוגים שונים ובעלי רמות שונות של השפעה על עסקיו. ניהול סיכונים הוא מרכיב מרכזי בניהולו התקין של נותן השירותים הפיננסיים. תהליכי ניהול סיכונים משמעותיים ואיכותיים תומכים בניהול זהיר ומושכל של הפעילות הפיננסית והעסקית באופן שיבטיח בהסתברות גבוהה את השגת מטרתיה, ואת ההגנה והשמירה על עניינם של הלקוחות של נותן השירותים הפיננסיים. נוסף על כך, החיבור בין גופים שונים במערכת הפיננסית, בפרט במסגרת חקיקת חוק שירות מידע פיננסי, תשפ"ב-2021 (להלן – "חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים"), מגבירה את הצורך בהתנהלות של נותני שירותים פיננסיים בהתאם לסטנדרטים מקובלים לעניין ניהול סיכונים.

הנחיות לניהול סיכונים של נותן שירותים פיננסיים נקבעו במדינות שונות בעולם והן יוצרות נורמות בינלאומיות מקובלות בתחום זה. עיקרן של הנורמות הבינלאומיות הוא ביצוע הליכים סדורים לזיהוי והערכת סיכונים ונקיטת אמצעים לניהולם בהתאם למאפייניהם ולאופי, היקף, מורכבות ומטרותיו העסקיות של נותן השירותים הפיננסיים.

לסעיף התחילה

מוצע לקבוע כי תחילתו של חוזר זה תהיה שנה מיום פרסומו וזאת כדי לאפשר לנותני שירותים פיננסיים להיערך בהתאם.

בנוסף, מוצע לקבוע כי תחילתו של חוזר זה לעניין נותן שירותים פיננסיים אשר פועל או מבקש לקבל אישור לפעול כנותן שירות מידע פיננסי כהגדרתו בחוק שירות מידע פיננסי התשפ"ב-2021, תהיה מיום פרסום חוזר זה. עמידה בהוראות החוזר היא תנאי לקבלת אישור לפעול כנותן שירות מידע פיננסי.

לסעיף התחולה

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מסדיר את פעילותם של גופים רבים ומגוונים אשר נבדלים זה מזה בסוג השירות שהם מספקים וכפועל יוצא מכך, גם באופי היקף ומורכבות הסיכונים שמעלה פעילותם העסקית. כדי לתת מענה הולם לסוגי הרישיונות השונים בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים, מוצע להחיל הוראות סימן זה, בעניין ניהול סיכונים, על הגופים אשר פעילותם היא בעלת רמת החשיפה הגבוהה והמשמעותית ביותר לסיכונים לדוגמה סיכונים הנובעים בפעילות המתבצעת באופן מקוון, בין כחלק מהשירות הניתן ללקוח ובין כחלק מהממשקים עם גופים פיננסיים אחרים וכן סיכונים הנובעים מפעילות שמתאפיינת בניהול ובשמירה של מידע באופן ממוכן.

לסעיף 2 – מסגרת ניהול הסיכונים

מוצע לקבוע כי נותן שירותים פיננסיים ינהל סיכונים ובמסגרת זו יקבע מדיניות, תהליכי עבודה ושגרות דיווח הנדרשים לשם זיהוי, מדידה, ניטור ניהול ודיווח של הסיכונים אליהם הוא חשוף או עשוי להיות חשוף. נותן השירותים הפיננסיים ינהל את הסיכונים באופן רציף ומתמשך, וכן יביא בחשבון השפעות הדדיות בניהם ואופק זמן התואם את עסקיו. נוסף לכך מוצע לקבוע תנאים ותחומים מינימליים לניהול

מדינת ישראל רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון

הסיכונים, בהתאם לסוג השירות הפיננסי. כל זאת, על מנת לקדם ניהול תקין ושמירה על עניינם של הלקוחות של נותן שירותים פיננסיים.

לסעיף 3 – תפקידי הדירקטוריון

דירקטוריון של תאגיד קובע את המדיניות בו ומפקח על ביצועה. מוצע לקבוע הוראות לדירקטוריון הנוגעות לתפקידיו בתחום ניהול הסיכונים.

לסעיף 4 – מנהל סיכונים ויחידת ניהול סיכונים

מעמדו ועצמאותו של מנהל הסיכונים חשובים לביצוע תפקידו. מוצע לקבוע הוראות הנוגעות לביסוס מעמדו ועצמאותו של מנהל הסיכונים. יובהר, עמידה בהוראות אלו יכולה להתבצע בדרכים שונות כגון העסקת מנהל סיכונים על-ידי נותן השירותים הפיננסיים או על-ידי צד קשור אליו, או קבלת שירותים במיקור חוץ.

לסעיף 5 – דיווחים

דיווח סדיר לדירקטוריון הוא חלק מהותי בניהול הסיכונים תקין. מוצע לקבוע דיווח סדיר של מנהל הסיכונים לדירקטוריון וכן את נושאי הדיווח.